

1346 - Стефан Душан крунисао се у Скопљу, на Ускрс, за "цара Срба и Грка". Истовремено је проглашена српска патријаршија (Архиепископија уздигнута на ранг Патријаршије) с првим српским патријархом Јоаникијем. Био је то период највећег успона српске средњовековне државе. Територијално је била већа него икад: сем земаља раније српске краљевине, обухватала је Епир, Тесалију, Акарнанију, Етолију и сву Македонију до Хриштопоља (сада Кавала), изузев Солуна, као и целу данашњу Албанију. Према Душановом закону, усвојеном 1349. и допуњеном 1354. закон је јачи и од супротне воље владара. Прерана смрт 1355. спречила га је да оствари амбициозне планове даље експанзије.



Данас је четвртак, 16. април 2026.

**1828** - Умро је шпански сликар Франциско Хосе де Гоја и Лусиентес, уметник немирног и пустоловног духа. Постао је 1786. дворски сликар и насликао је низ портрета, међу најбољима у том жанру, чланова краљевске породице, дворских угледника и познатих личности. У композицијама из историје и савременог живота испољио је склоност сарказму и критици. Опседнут трагиком окупиране Шпаније створио је потресне слике-документа: "Други мај 1808", "Трећи мај 1808. стрељање у Мадриду", а у позним годинама фантазмагоричне призоре: "Сатурн", "Прометеј", "Плес вештица" и велике циклусе у бакропису и литографији. При крају живота, већ ослепео, морао је да емигрира у Француску, где је умро. Главна дела: "Одевена Маја", "Гола Маја", "Породица Карлоса IV", "Марија-Лујза", "Сликар Франсиско Баје", графички циклуси "Капричоси", "Ужаси рата", "Пословице", "Тауромахија".

**1844** - Рођен је француски писац Жак Анатол Франсоа Тибо, познат као Анатол Франс, члан Француске академије, добитник Нобелове награде за књижевност 1921. Изванредан стилиста, извргавао је оштрој сатири француско друштво у време Треће републике и иступао против милитаризма и шовинизма, разобличавајући коруптивност владе и штампе, што му је донело назив "бунтовног академика". Дела: збирка песама "Златне песме", романи "Злочин Силвестра Бонара", "Савремена историја", "Црвени крин", "Богови су жедни", "Побуна анђела", "Таида", "Епикуров врт", "Мишљења опата Жерома Коањара", "Острво пингвина", "Печењарница краљице Педок", "Живот у цвећу".

**1859** - Умро је француски историчар и политичар Алексис Клерел де Токвил, противник револуционарних друштвених промена, који је битно утицао на грађанске историчаре 19. и 20. века. Дела: "Демократија у Америци", "Стари режим и револуција".

**1862** - Француски цар Наполеон III објавио је рат мексичком председнику Бениту Хуаресу, али се ратна авантура није исплатила. Француска интервенционистичка војска поставила је за цара Мексика аустријског надвојводу Максимилијана Хабзбуршког, што је изазвало крвав грађански рат. После повлачења француских трупа 1867. цар узурпатор је стрељан, а Хуарес је опет изабран за председника.

**1865** - Умро је српски композитор, пијаниста и хоровођа Корнелије Станковић, оснивач новог националног правца у српској музици. Записивао је и хармонизовао српско црквено појање. Рођен је у древној породици будимских Срба. Школовао се у Араду, Сегедину, Пешти, а у Бечу је студирао композицију. У Сремским Карловцима проучавао је и бележио усменом традицијом сачувано српско црквено појање. Био је хоровођа

Београдског певачког друштва. Допринео је да се за српску музику заинтересују страни композитори, посебно руски, укључујући Чајковског ("Српски марш", данас познат као "Словенски") и Николаја Римског-Корсакова ("Фантазија на српске теме"). Дела: "Православно црквено појање у српскога народа", шест свезака "Српских народних песама", које је хармонизовао за хор, за глас и клавир, или само за клавир. Његови посмртни остаци пренети су из Будимпеште фебруара 1949. у Алеју великана на Новом гробљу у Београду.

**1867** - Рођен је амерички пилот и конструктор авиона Вилбур Рајт, пионер авијације, који је 1903. с братом Орвилем, у авиону њихове израде, извео први лет у историји ваздухопловства. Лет је трајао 59 секунди и авион је прелетео 285 метара. Браћа Рајт су већ 1905. конструисала авион који је прелетео 39 километара. Основали су 1909. "Америкен Рајт компани" за производњу авиона и исте године војсци САД испоручили први борбени авион "Сигнал Корпс И".

**1868** - Рођен је српски књижевни историчар и критичар Павле Поповић, професор Београдског универзитета, члан Српске краљевске академије. Објавио је низ књижевно-историјских студија и више историја књижевности. Дела: "Југословенска књижевност", "Преглед српске књижевности", "Из књижевности" (четири књиге есеја и студија), "О Горском вијенцу", "Српска драма у XIX веку", "Француски моралисти". 1871 - Париска комуна донела је "Декрет о напуштеним предузећима", којим су радницима предате све фирме чији су власници побегли из Париза.

**1889** - Рођен је британско амерички филмски глумац, сценариста, режисер и продуцент Чарли Чаплин, један од пионира кинематографије и водећих уметника у историји филма. У САД је доспео 1910. и почео је у филмским бурлескама Мака Сенета, али се брзо осамосталио и стекао светску славу оригиналним ликом сентименталног клоуна-скитнице. Био је опредељени комуниста па га је годинама држао под присмотром шеф ФБИ Едгар Хувер, а у време антикомунистичке хистерије у САД постао је жртва америчког републиканског сенатора Џозефа Макартија, отуда је 1952. емигрирао у Швајцарску, у којој је и умро. Снимио је 75 кратких и дугометражних филмова а 1972. додељен му је Оскар за животно дело. Филмови: "Идила у пољу", "Пасји живот", "Мирна улица", "Ходочасник", "Дечак", "Потера за златом", "Циркус", "Светлости велеграда", "Модерна времена", "Велики диктатор", "Господин Верду", "Један краљ у Њујорку", "Светлости позорнице", "Грофица из Хонгконга".

**1921** - Рођен је британски глумац, режисер и писац руско-француског порекла Питер Александер Јустинов, амбасадор добре воље УНИЦЕФ-а и УНЕСКО-а. Пре Другог

светског рата у позоришту је најчешће играо у својим комедијама: "Љубав четворице пуковника", "Романов и Ђулијета", "Фото-финиш", "Десета симфонија". Написао је и аутобиографију "Деар ме". Филмови: "Quo vadis", "Спартак", "Топкапи", "Љубичасти такси".

**1922** - Потписан је немачко-совјетски споразум, познат као други Рапалски уговор, којим је Совјетски Савез признат као "велика сила", а земље потписнице су се одрекле узајамних потраживања и утврдиле основу за успостављање дипломатских односа.

**1939** - Рођен је Борис Дворник, један од најпопуларнијих глумаца негдашње Југославије. После матуре у Средњој глумачкој школи у Новом саду студирао је Казалишну академију у Загребу. Глумио је у преко 40 филмова, и чак 20 серија сниманих у Хрватској и Србији. Иако упамћен као звезда комедија, наступао је у разним филмским, позоришним и телевизијским жанровима. Током 90-их био је посланик ХДЗ у Сабору Хрватске. Филмови: "Девети круг", "Мартин у облацима", "Прекобројна", "Мост", "Сутјеска", "Неретва".

**1944** - Београд је у Другом светском рату, на православни Ускрс, бомбардовала савезничка, америчка и британска авијација, наводно ради уништења војних и привредних објеката и зграда у које су Немци сместили администрацију. У нападу је учествовало 130, а сутрадан 600 бомбардера. Бомбе су бацане по систему "тепиха", широко захватајући стамбене четврти. Никакве праве селекције циљева очигледно није било, разаране су болнице, породилиште у Крунској улици је до темеља разорено. Евидентирано је да је погинуло 1.160 српских цивила, тачан број никада неће бити утврђен.

**1945** - Умро је оснивач српског земљорадничког задругарства Михаило Аврамовић. Прву задругу основао је 1894. у Вранову, недалеко од родног Смедерева. Израдио је нацрт првог српског закона о задругама и покренуо лист "Земљорадничка задруга" који је уређивао 20 година. Објавио је велики број радова о пољопривреди, а његово највеће и последње дело је "Социологија задругарства". Учествовао је у стварању Међународног задружног савеза. Дела: "Аграрни покрет у Србији", "Социологија задругарства", "Наше сељачко газдинство". 1945 - Америчке трупе су у Другом светском рату ушле у немачки град Нирнберг.

**1947** - У граду Тексас у истоименој држави САД погинуло је више од 500 људи у

експлозији камиона напуњеног нитритом.

**1951** - Британска подморница "Афреј" потонула је у каналу Ламанш, одвукавшу у смрт 75 људи. 1970 - Снежна лавина, која је затрпала дечји санаторијум у месту Саланш у француским Алпима, усмртила је 72 особе.

**1988** - Израелски командоси убили су у Тунису војног команданта Палестинске ослободилачке организације Халила ел Вазира, познатог као Абу Џихад, заменика Јасера Арафата. 1991 - Умро је енглески филмски режисер Дејвид Лин, аутор спектакуларних и технички изврсно урађених филмова о основним људским емоцијама у позадини великих историјских збивања. Филмови: "Кратак сусрет", "Велико ишчекивање", "Оливер Твист", "Мадлена", "Хобсонов избор", "Мост на реци Квај" (Оскар), "Лоренс од Арабије" (Оскар), "Доктор Живаго" (Оскар), "Рајанова кћи", "Пут у Индију". 1992 - Кошаркаши београдског "Партизана" постали су прваци Европе победом у Истанбулу над "Жовентутом" из Барселоне (код нас познатим као "Хувентуд") резултатом 71:70 (40:34).

**1993** - Хрватске паравојне формације ликвидирале су у селу Ахмићи, недалеко од Витеза у централној Босни 116 Бошњака. 1994 - Противавионска одбрана Војске Републике Српске оборила је код Горажда британски авион типа "Си харијер". Тврдећи да штите снаге УН, авиони НАТО су 10. априла 1994. започели бомбардовање Срба, војних и цивилних циљева, у околини Горажда, прискочивши у помоћ муслиманима који су запали у опасност после неуспеле офанзиве коју су покренули из "заштићене зоне".

**1994** - Умро је амерички писац афроамеричког порекла Ралф Валдо Елисон, чији је роман "Невидљиви човек" један од импресивнијих у америчкој књижевности после Другог светског рата. Основна тема његовог јединог романа је трагање за сопственим идентитетом, а главни јунак, црнац, представљен је као архетипски образац човека који остаје невидљив зато што му друштво ускраћује право на самодефинисање. Дело је писано изузетно сугестивно, с мноштвом натуралистичких детаља. Такође је написао књигу есеја "Сенка и чин". 1996 - Бившег премијера Италије Бетина Краксија италијански суд је, на основу оптужнице која га је теретила за корупцију, осудио на осам година и три месеца затвора.

**1999** - НАТО бомба тешко је ранила Ирену Митић (16) из Рибнице код Врања у тренутку док је радила у пољу недалеко од села. Девојка је умрла два дана потом на

Неурохируршкој клиници у Нишу, не будећи се из коме. На остатку пројектила којим је она усмрћена убица се потписао као "Ерик. Н", уз поруку: "Лоша времена. Зар то није дивно".

**2003** - Лидери 10 европских земаља, од којих осам бивших комунистичких, потписали су на самиту Европске уније у Атини уговоре о приступању ЕУ 1. маја 2004. године. Уговоре су потписали лидери Естоније, Кипра, Летоније, Литваније, Мађарске, Малте, Пољске, Словачке, Словеније и Чешке. 2008 - Српска репрезентативка Јасна Шекарић освојила је, на Светском купу у Пекингу, златну медаљу у дисциплини спортски пиштољ, претекавши француску такмичарку Стефани Тирод за 0,2 круга. 2012 - У Крагујевцу је свечано отворена Фабрика "Фиат аутомобили Србија", пројекат Владе Србије и италијанског "Фиата".

**2014** - Потонуо је јужнокорејски путнички трајект "Севол" на којем се у тренутку трагедије налазило 476 особа, већином ђаци који су се налазили на екскурзији. Погинуле су (или се воде као нестале) укупно 304 особе.

**2016** - У разорном земљотресу у Еквадору погинуло је 668 особа, 8 је нестало а 16.600 је повређено. Епицентар земљотреса, најјачег који је погодио Еквадор од 1979. био је 27 километара југоисточно од Муиснеа на северу земље, а најтеже погођени град Педерналес готово је разорен.

**2017** - У Турској је на референдуму, тесном већином, прихваћен предлог Ердогана о увођењу чврстог председничког система. Пошто је преживао наводни покушај државног удара, јула 2016, Ердоган који је иначе одбацио сва кључна начела кемализма, спровео је оштар обрачун са свим потенцијалним противницима, да би на крају наметнуо и уставне реформе.

**2020** - Умро је Луис Сепулведа, чиленаски писац, новинар, политички активиста. Отворени левичар, хапшен је током владавине Аугуста Пиночеа и године је провео заточен. Доцније је живео у Еквадору, борио се са Сандинистима у Никарагви, да би касније емигрирао у Европу. Живео је у Немачкој, где је радио за Шпигл извештавајући о рату у Анголи. Потом је живео у Шпанији. Као књижевник, био је посвећен еколошким темама, заштити шума Амазона и тамошњих урођеника. Дела: "Старац који је читао љубавне романе", "Свет на крају света", "Дневник сентименталног убице", "Кајман".

**2021** - Раул Кастро је током говора приликом отварања Конгреса КП Кубе, обелоданио да се повлачи из политике и са места генералног секретара партије, наводећи да руковођење странком предаје млађој генерацији. Повлачењем Раула Кастра окончана је ера током које су Кубу водили његов брат Фидел, и потом Раул, почев од 1959. године. Три дана потом Раул се и формално повукао. –

**Данас је дан Београда. Име Београд први пут је забележено 878. године у једном писму папе Јована VIII. У посланици сачуваној у ватиканском архиву, коју је папа Јован VIII послао бугарском кнезу Борису, наведено је да је отац Сергије, због порочног живота, опозван са дужности београдског епископа (Епископатус Беллограденсис). То је најстарији помен Београда под његовим данашњим српским именом.**

(РТВ)